likule lahendusele, on solvatud rahvustunde reageering. Olles abinõu kiiremaks ülestõusuks surutud olukorrast normaalseni (n. ö. üleminekuaeg) on ta seega võib-olla ajutine.

— Rahvasteliit ja kollektiivne julgeoleku-süsteem ei tohtinuks olla seotud võitjate riikide „status quo“ säilitamise kohati erapooliku poliitikaga.

— Fašistlik blokk pole iseendast midagi muud kui mõned riigid, kes tulnud sõjast välja teistest vaesemalt, nõudjatena jõukamate riikide vastu.

— Tehtud vigade tõttu tuleb nõustuda teatud revisjonistlike nõuetega. Arvestades, et majanduslik häda on tihti kõige kurja juur, võimaldataksegi Saksamaale majanduslik domineerimine Kesk- ja Vahe-Euroopa varade üle. Tehakse arvatavasti muidki mööndeid.

— Hea tahte ja hea usu kõrval tuleb demokraatlikel riikidel tugevdada relvastust ja ise konsolideeruda, et mitte anda teistele võimalust libiseda šantaaži ja väljapressimise teele, vaid hoida neid mõõdukuse piires. Olukorra stabiliseerudes on vahest võimalik jälle üles ehitada üksteise respekteerimisele ja rahvusvahelisele õigusele tuginev riikideühiskond.

— Relvastus iseendast ei olegi nii hädaohtlik „püsside iseendast lahtimineku mõttes“. Peaasi on mentaliteet. Ja arvame kõigis maades tähele panna võivat suurte masside tõelist rahutahet ning vaenu puudumist endiste vaenlasriikide vastu. Vajatakse rohkem tasakaalukaid riigimehi.

— Kui kokkulepete teel ei jõuta välja tasakaaluka olukorrani, vaid omavahelised sõjad jätkuvad, lõikavad sellest kasusid värvilised rassid, kellel ei ole Euroopa vastu enam kuigi suurt respekti.

Üldiseloomustades aastat kui pöörettoovat pärast-sõjaaegsesse poliitilisse olukorda, märgime eriti ära tema järgmisi tulemusi:

1) Rahvasteliit ja kollektiivne julgeolek on kaotanud suure osa oma tähtsusest.

2) On tekkinud Suur-Saksamaa, kes domineerib Kesk- ja Vahe-Euroopas.

3) Selle tagajärjel tekkinud uues ebakindlas olukorras alles otsitakse uusi juhtmõtteid oma poliitikale ja rahvasteühiskonna korraldusele.

4) Rahutused muis vanades vastuolude koldeis jätkuvad.



Eesti kroonika 1938, lk. 6